

Az Európai Unió

C 303

Hivatalos Lapja

50. évfolyam

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

2007. december 14.

Közleményszám

Tartalom

Oldal

IV *Tájékoztatások*

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

Európai Parlament**Tanács****Bizottság**

2007/C 303/01

Az Európai Unió Alapjogi Chartája 1

2007/C 303/02

Magyarzatok az Alapjogi Chartához 17

HU

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ
TÁJÉKOZTATÁSOK

EURÓPAI PARLAMENT

TANÁCS

BIZOTTSÁG

AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

(2007/C 303/01)

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság ünnepélyesen kihirdeti az alábbi szöveget az Európai Unió Alapjogi Chartájaként:

AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

Preambulum

Európa népei, az egymás közötti egyre szorosabb egység létrehozása során úgy döntöttek, hogy osztoznak a közös értékeken alapuló békés jövőben.

Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megteremtve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget.

Az Unió hozzájárul e közös értékek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, miközben tiszteletben tartja az európai népek kultúrájának és hagyományainak sokféleségét, a tagállamok nemzeti identitását és központi, regionális és helyi közhatalmi szervezetét; a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés előmozdítására törekszik és biztosítja a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.

Ennek érdekében a társadalmi változások, a társadalmi haladás, valamint a tudományos és technológiai fejlődés fényében szükséges az alapvető jogok megerősítése e jogoknak egy chartában való kinyilvánítása útján.

E Charta, tiszteletben tartva az Unió hatásköreit és feladatait, valamint a szubszidiaritás elvét, újlag megerősíti azokat a jogokat, amelyek különösen a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiából és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek. Ebben az összefüggésben a Charta értelmezése során az Unió és a tagállamok bíróságai kellően figyelembe veszik a Chartát megszövegező Konvent elnökségének irányítása alatt készített és az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett naprakésszé tett magyarázatokat.

E jogok gyakorlása együtt jár a más személyek, az emberi közösség és a jövő nemzedékek iránt viselt felelősséggel és kötelezettségekkel.

Az Unió ezért elismeri az alábbiakban kinyilvánított jogokat, szabadságokat és elveket.

I. CÍM

MÉLTÓSÁG

1. cikk

Az emberi méltóság

Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.

2. cikk

Az élethez való jog

- (1) Minden embernek joga van az élethez.
- (2) Senkit sem lehet halálra ítélni vagy kivégezni.

3. cikk

A személyi sérthetlenséghez való jog

- (1) Mindenkinek joga van a testi és szellemi sérthetlenséghez.
- (2) Az orvostudomány és a biológia területén különösen a következőket kell tiszteletben tartani:
 - a) az érintett személy szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezése a törvényben megállapított eljárásoknak megfelelően,
 - b) az eugenikai, különösen az egyedkiválasztást célzó gyakorlat tilalma,
 - c) az emberi test és részei ekként történő, haszonszerzési célú felhasználásának tilalma,
 - d) az emberi lények szaporítási célú klónozásának tilalma.

4. cikk

A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

5. cikk

A rabszolgaság és a kényszermunka tilalma

- (1) Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
- (2) Senkit sem lehet kényszermunkára vagy kötelező munkára igénybe venni.
- (3) Tilos emberi lényekkel kereskedni.

II. CÍM SZABADSÁGOK

6. cikk

A szabadsághoz és biztonsághoz való jog

Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

7. cikk

A magán- és a családi élet tiszteletben tartása

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák.

8. cikk

A személyes adatok védelme

- (1) Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.
- (2) Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.
- (3) E szabályok tiszteletben tartását független hatóságnak kell ellenőriznie.

9. cikk

A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jog

A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot, az e jogok gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, biztosítani kell.

10. cikk

A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság

- (1) Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben, istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatását.
- (2) A katonai szolgálat lelkiismereti okból történő megtagadásához való jogot, az e jog gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, el kell ismerni.

11. cikk

A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága

- (1) Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.
- (2) A tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét tiszteletben kell tartani.

12. cikk

A gyülekezés és az egyesülés szabadsága

- (1) Mindenkinnek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való bármilyen szintű, különösen politikai, szakszervezeti és polgári célú egyesüléshez, ami magában foglalja mindenkinek a jogát ahhoz, hogy érdekei védelmére szakszervezetet alapítson, vagy azokhoz csatlakozzon.
- (2) Az uniós szintű politikai pártok hozzájárulnak az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánításához.

13. cikk

A művészet és a tudomány szabadsága

A művészet és a tudományos kutatás szabad. A tudományos élet szabadságát tiszteletben kell tartani.

14. cikk

Az oktatáshoz való jog

- (1) Mindenkinnek joga van az oktatáshoz, valamint a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételhez.
- (2) Ez a jog magában foglalja a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét.
- (3) Az oktatási intézmények demokratikus elvek figyelembevételével történő alapításának szabadságát, valamint a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára vallási, világnézeti vagy pedagógiai meggyőződésüknek megfelelő nevelést biztosítsanak, tiszteletben kell tartani az e jogok és szabadságok gyakorlását szabályozó nemzeti törvényekkel összhangban.

15. cikk

A foglalkozás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog

- (1) Mindenkinnek joga van a munkavállaláshoz és szabadon választott vagy elfogadott foglalkozás gyakorlásához.
- (2) Az uniós polgárokat az Unió bármely tagállamában megilleti a szabad álláskeresés, munkavállalás, letelepedés és szolgáltatásnyújtás joga.
- (3) Harmadik országok azon állampolgárait, akik a tagállamok területén való munkavállalásra engedéllyel rendelkeznek, az uniós polgárokkal azonos munkafeltételek illetik meg.

16. cikk

A vállalkozás szabadsága

A vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni.

17. cikk

A tulajdonhoz való jog

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökölni hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.

(2) A szellemi tulajdon védelmet élvez.

18. cikk

A menedékjog

A menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény és az 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseivel, valamint az Európai Unióról szóló szerződéssel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (a továbbiakban: a Szerződések) összhangban a menedékjogot biztosítani kell.

19. cikk

Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben

(1) Tilos a kollektív kiutasítás.

(2) Senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

III. CÍM

EGYENLŐSÉG

20. cikk

A törvény előtti egyenlőség

A törvény előtt mindenki egyenlő.

21. cikk

A megkülönböztetés tilalma

- (1) Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.
- (2) A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.

22. cikk

A kulturális, vallási és nyelvi sokféleség

Az Unió tiszteletben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget.

23. cikk

A nők és férfiak közötti egyenlőség

A nők és férfiak közötti egyenlőséget minden területen, így a foglalkoztatás, a munkavégzés és a díjazás területén is biztosítani kell.

Az egyenlőség elve nem akadályozza, hogy az alulreprezentált nem számára különleges előnyöket biztosító rendelkezéseket tartsanak fenn vagy hozzanak meg.

24. cikk

A gyermekek jogai

- (1) A gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A gyermekek véleményüket szabadon kifejezhetik. Az őket érintő ügyekben véleményüket életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe kell venni.
- (2) A hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek fölött álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.
- (3) Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes.

25. cikk

Az idősek jogai

Az Unió elismeri, és tiszteletben tartja az idősek jogát a méltó és önálló élethez, a társadalmi és kulturális életben való részvételhez.

26. cikk

A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése

Az Unió elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

IV. CÍM

SZOLIDARITÁS

27. cikk

A munkavállalók joga a vállalkozásnál a tájékoztatáshoz és konzultációhoz

A munkavállalók vagy képviselőik számára az uniós jogban, valamint a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban meghatározott esetekben és feltételekkel biztosítani kell a megfelelő szintű és kellő időben történő tájékoztatást és konzultációt.

28. cikk

A kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jog

A munkavállalóknak és a munkaadóknak, illetőleg szervezeteiknek az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban joguk van arra, hogy megfelelő szinten kollektív tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek, valamint hogy érdekütközés esetén érdekeik védelmében együttesen lépjenek fel, a sztrájkot is beleértve.

29. cikk

A munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez való jog

Mindenkinek joga van az ingyenes munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez.

30. cikk

Az indokolatlan elbocsátással szembeni védelem

Az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez.

31. cikk

Tisztességes és igazságos munkafeltételek

(1) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

(2) Minden munkavállalónak joga van a munkaidő felső határának korlátozásához, a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.

32. cikk

A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme

Tilos a gyermekek foglalkoztatása. A foglalkoztatás alsó korhatára – a fiatalok számára kedvezőbb szabályok sérelme nélkül és korlátozott kivételekkel – nem lehet alacsonyabb, mint a tanköteles kor felső határa.

A fiatal munkavállalóknak életkoruknak megfelelő munkakörülményeket kell biztosítani, védeni kell őket a gazdasági kizsákmányolással szemben és minden olyan munkától, ami sértheti biztonságukat, egészségüket, fizikai, szellemi, erkölcsi és szociális fejlődésüket, vagy összeütközésbe kerülhet nevelésükkel, oktatásukkal.

33. cikk

A család és a munka

- (1) A család jogi, gazdasági és szociális védelmet élvez.
- (2) A család és a munka összeegyeztetése érdekében mindenkinek joga van a védelemre a gyermekvállalással összefüggő okból történő elbocsátás ellen, valamint joga van a fizetett szülési és szülői szabadságra, ha gyermeke születik, vagy gyermeket fogad örökbe.

34. cikk

A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás

- (1) Az Unió, az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által megállapított szabályokkal összhangban, elismeri és tiszteletben tartja a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultságot, amelyek védelmet nyújtanak anyaság, betegség, munkahelyi baleset, gondoskodásra utaltság vagy idős kor, továbbá a munkahely elvesztése esetén.
- (2) Az Unión belül jogszerűen lakóhellyel rendelkező és tartózkodási helyét jogszerűen megváltoztató minden személy jogosult – az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban – szociális biztonsági ellátásokra és szociális előnyökre.
- (3) A társadalmi kirekesztés és a szegénység leküzdése érdekében az Unió – az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által lefektetett szabályokkal összhangban – elismeri és tiszteletben tartja a jogot a tisztes megélhetést célzó szociális támogatásra és lakástámogatásra mindazok esetében, akik nem rendelkeznek az ehhez elégséges pénzeszközökkel.

35. cikk

Egészségvédelem

A nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban megállapított feltételek mellett mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

36. cikk

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Unió – a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban foglaltak szerint és a Szerződésekkel összhangban – elismeri és tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférést az Unió társadalmi és területi kohéziójának előmozdítása érdekében.

37. cikk

Környezetvédelem

A magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását be kell építeni az uniós politikákba, és a fenntartható fejlődés elvével összhangban biztosítani kell megvalósulásukat.

38. cikk

A fogyasztók védelme

Az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét.

V. CÍM

A POLGÁROK JOGAI

39. cikk

Aktív és passzív választójog az európai parlamenti választásokon

(1) Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam európai parlamenti választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

(2) Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon választják.

40. cikk

Aktív és passzív választójog a helyhatósági választásokon

Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

41. cikk

A megfelelő ügyintézéshez való jog

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

- (2) Ez a jog magában foglalja:
- mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák,
 - mindenkinek a jogát arra, hogy a személyére vonatkozó iratokba a bizalmas adatkezeléshez, illetőleg a szakmai és üzleti titokhoz fűződő jogos érdekek tiszteletben tartása mellett betekintsen,
 - az igazgatási szervek azon kötelezettségét, hogy döntéseiket indokolják.
- (3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az Unió a tagállamok jogában foglalt közös általános elvek alapján megtérítse számára az intézményei és alkalmazottai által feladatuk teljesítése során neki okozott károkat.
- (4) Mindenkinek lehetősége van arra, hogy a Szerződések nyelveinek valamelyikén írásban forduljon az Unió intézményeihez, és ugyanazon a nyelven kapjon választ.

42. cikk

A dokumentumokhoz való hozzáférés joga

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.

43. cikk

Az európai ombudsman

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult az európai ombudsmanhoz fordulni az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak – kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Európai Unió Bíróságát – tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságok esetén.

44. cikk

A petíciós jog

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez.

45. cikk

A mozgás és a tartózkodás szabadsága

- Minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.
- A Szerződésekkel összhangban a mozgás és tartózkodás szabadsága a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak is biztosítható.

46. cikk

A diplomáciai és konzuli védelem

Bármely uniós polgár jogosult bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képvisellel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

VI. CÍM

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

47. cikk

A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez.

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.

48. cikk

Az ártatlanság vélelme és a védelemhez való jog

(1) Minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

(2) Minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.

49. cikk

A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei

(1) Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni. Ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni.

(2) Ez a cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a nemzetek közössége által elismert általános elvek szerint bűncselekmény volt.

(3) A büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten.

50. cikk

A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma

Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

VII. CÍM

A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

51. cikk

Alkalmazási kör

(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével mellett – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és a Szerződésekben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.

(2) Ez a Charta az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja a Szerződésekben meghatározott hatásköröket és feladatokat.

52. cikk

A jogok és elvek hatálya és értelmezése

(1) Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

(2) A Charta által elismert, a Szerződések egyes rendelkezéseiben szabályozott jogok csak az ott meghatározott feltételek és korlátozások mellett gyakorolhatók.

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

(4) Amennyiben e Charta a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból eredő alapvető jogokat ismer el, akkor ezeket a jogokat e hagyományokkal összhangban kell értelmezni.

(5) Az ebben a Chartában foglalt, alapelveket megállapító rendelkezések a saját hatásköreik gyakorlása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott jogalkotási és végrehajtási aktusok, illetve a tagállamok által elfogadott, az uniós jog végrehajtására irányuló jogi aktusok útján hajthatók végre. E rendelkezésekre bíróság előtt kizárólag az ilyen jogi aktusok értelmezése, illetve jogszerűségének megítélése tekintetében lehet hivatkozni.

(6) A nemzeti jogszabályokat és gyakorlatot az ebben a Chartában meghatározottak szerint teljes mértékben figyelembe kell venni.

(7) Az Unió és a tagállamok bíróságainak kellően figyelembe kell venniük e Charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatokat.

53. cikk

A védelem szintje

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkíti vagy hátrányosan érinti azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket – saját alkalmazási területükön – az Unió joga, a nemzetközi jog, a tagállamok alkotmányai, illetve az Unió vagy a tagállamok mindegyikének részességével kötött nemzetközi megállapodások, így különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény elismernek.

54. cikk

A joggal való visszaélés tilalma

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármilyen jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az e Chartában elismert jogok vagy szabadságok megsértésére vagy a Chartában meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

o
o o

A fenti szöveg a 2000. december 7-én ünnepélyesen kihirdetett Charta kiigazított változata, amely a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésének időpontjában annak helyébe lép.

Съставено в Страсбург на дванадесети декември две хиляди и седма година.

Hecho en Estrasburgo, el doce de diciembre de dos mil siete.

Ve Štrasburku dne dvanáctého prosince dva tisíce sedm.

Udfærdiget i Strasbourg den tolvte december to tusind og syv.

Geschehen zu Strassburg am zwölften Dezember zweitausendsieben.

Kahe tuhante seitsmenda aasta detsembrikuu kaheteistkümnendal päeval Strasbourgis.

Έγινε στο Στρασβούργο, στις δώδεκα Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες επτά.

Done at Strasbourg on the twelfth day of December in the year two thousand and seven.

Fait à Strasbourg, le douze décembre deux mille sept.

Arna dhéanamh in Strasbourg an dara lá déag de Nollaig sa bhliain dhá mhíle a seacht.

Fatto a Strasburgo, addì dodici dicembre duemilasette.

Strasbūrā, divtūkstoš septītā gada divpadsmītajā decembrī.

Priimta du tūkstančiai septintųjų metų gruodžio dvyliktą dieną Strasbūre.

Kelt Strasbourgban, a kétézer-hetedik év december tizenkettedik napján.

Magħmul fi Strasburgu, fit-tnax-il jum ta' Dicembru tas-sena elfejn u sebgha.

Gedaan te Straatsburg, de twaalfde december tweeduizend zeven.

Sporządzono w Strasburgu dnia dwunastego grudnia roku dwa tysiące siódmego.

Feito em Estrasburgo, em doze de Dezembro de dois mil e sete.

Întocmit la Strasbourg, la doisprezece decembrie două mii șapte.

V Štrasburgu dňa dvanásteho decembra dvetisícšedem.

V Strasbourgü, dne dvanajstega decembra leta dva tisoč sedem.

Tehty Strasbourgissa kahdentenatoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaseitsemän.

Som skedde i Strasbourg den tolfte december tjugohundrasju.

За Европейския парламент	За Съвета на Европейския съюз	За Комисията на Европейските общности
Por el Parlamento Europeo	Por el Consejo de la Unión Europea	Por la Comisión de las Comunidades Europeas
Za Evropský parlament	Za Radu Evropské unie	Za Komisi Evropských společenství
For Europa-Parlamentet	For Rådet for Den Europæiske Union	For Kommission for De Europæiske Fællesskaber
Im Namen des Europäischen Parlaments	Für den Rat der Europäischen Union	Für die Kommission der Europäischen Gemeinschaften
Euroopa Parlamendi nimel	Euroopa Liidu Nõukogu nimel	Euroopa Ühenduste Komisjoni nimel
Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Για το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Για την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
For the European Parliament	For the Council of the European Union	For the Commission of the European Communities
Pour le Parlement européen	Pour le Conseil de l'Union européenne	Pour la Commission des communautés européennes
Thar ceann Pharlaimint na hEorpa	Thar ceann Chomhairle an Aontais Eorpaigh	Thar ceann Choimisiún na gComhphobal Eorpach
Per il Parlamento europeo	Per il Consiglio dell'Unione europea	Per la Commissione delle Comunità europee
Eiroparlamenta vārdā	Eiropas Savienības Padomes vārdā	Eiropas Kopienų Komisijas vārdā
Europos Parlamento vardu	Europos Sąjungos Tarybos vardu	Europos Bendrijų Komisijos vardu
Az Európai Parlament részéről	Az Európai Unió Tanácsa részéről	Az Európai Közösségek Bizottsága részéről
Ghall-Parlament Ewropew	Ghall-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea	Ghall-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej
Voor het Europees Parlement	Voor de Raad van de Europese Unie	Voor de Commissie van de Europese Gemeenschappen
W imieniu Parlamentu Europejskiego	W imieniu Rady Unii Europejskiej	W imieniu Komisji Wspólnot Europejskich
Pelo Parlamento Europeu	Pelo Conselho da União Europeia	Pela Comissão das Comunidades Europeias
Pentru Parlamentul European	Pentru Consiliul Uniunii Europene	Pentru Comisia Comunităților Europene
za Európsky parlament	za Radu Európskej únie	Za Komisiu Európskych spoločenstiev
za Evropski parlament	za Svet Evropske unije	Za Komisijo Evropskih skupnosti
Euroopan parlamentin puolesta	Euroopan unionin neuvoston puolesta	Euroopan yhteisöjen komission puolesta
På Europaparlamentets vägnar	För Europeiska unionens råd	På Europeiska gemenskapernas kommissions vägnar

Председател
El Presidente
Předseda
Formand
Der Präsident
eesistuja
Ο Πρόεδρος
The President
Le Président
An tUachtarán
Il Presidente
Priekšsēdētājs
Pirmininkas
Az elnök
Il-President
de Voorzitter
Przewodniczący
O Presidente
Preşedintele
predseda
Predsednik
Puheenjohtaja
Ordförande

Председател
El Presidente
Předseda
Formand
Der Präsident
eesistuja
Ο Πρόεδρος
The President
Le Président
An tUachtarán
Il Presidente
Priekšsēdētājs
Pirmininkas
Az elnök
Il-President
de Voorzitter
Przewodniczący
O Presidente
Preşedintele
predseda
Predsednik
Puheenjohtaja
Ordförande

Председател
El Presidente
Předseda
Formand
Der Präsident
eesistuja
Ο Πρόεδρος
The President
Le Président
An tUachtarán
Il Presidente
Priekšsēdētājs
Pirmininkas
Az elnök
Il-President
de Voorzitter
Przewodniczący
O Presidente
Preşedintele
predseda
Predsednik
Puheenjohtaja
Ordförande

MAGYARÁZATOK AZ ALAPJOGI CHARTÁHOZ (*)

(2007/C 303/02)

Az alábbi magyarázatok eredetileg az Európai Unió Alapjogi Chartáját kidolgozó Konvent elnökségének irányításával kerültek megfogalmazásra. A magyarázatok naprakésszé tétele az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett, az elnökségnek a Charta szövegéhez (nevezetesen az 51. és 52. cikkéhez) tett kiigazításainak megfogalmazása, valamint az uniós jog további fejlődése fényében történt. Bár a magyarázatok nem bírnak jogi erővel, az értelmezés értékes eszközei, amelyek célja a Charta rendelkezéseinek megvilágítása.

I. CÍM – MÉLTÓSÁG*Magyarázat az 1. cikkhez – Az emberi méltóság*

Az emberi méltóság nem csupán egy az alapjogok közül, de a többi alapjog kiinduló pontjául is szolgál. Az 1948. évi Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata preambulumban rögzítette az emberi méltóságot. „Tekintettel arra, hogy az emberiség családja minden egyes tagja méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése alkotja a szabadság, az igazság és a béke alapját a világon.” A C-377/98. sz. Hollandia kontra Európai Parlament és Tanács ügyben 2001. október 9-én hozott ítéletében (EBHT 2001., I-7079., indokolás: 70–77. pont) a Bíróság megerősítette, hogy az emberi méltóság alapjoga az uniós jog részét képezi.

Ebből következően egyetlen, a Chartában megállapított jog sem gyakorolható úgy, hogy az mások emberi méltóságát sértené, továbbá az emberi méltóság az e Chartában megállapított jogok lényegi tartalmának része. Ezért akkor is tiszteletben kell tartani, ha az adott jog maga korlátozott terjedelmű.

Magyarázat a 2. cikkhez – Az élethez való jog

1. E cikk (1) bekezdése az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (Emberi Jogok Európai Egyezménye – EJEE) 2. cikke (1) bekezdésének első mondatán alapul, amelynek szövege a következő:

„1. Törvény védi mindenkinek az élethez való jogát. ...”

2. A rendelkezés halálbüntetésre vonatkozó második mondata hatályát veszítette az EJEE hatodik kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke hatálybalépésével, amelynek szövege a következő:

„A halálbüntetést el kell törölni. Senkit sem lehet halálbüntetésre ítélni, sem kivégezni.”

A Charta 2. cikkének (2) bekezdése ezen a rendelkezésen alapul.

3. A Charta 2. cikkének rendelkezései megfelelnek az EJEE és kiegészítő jegyzőkönyvei fenti cikkeinek. Tartalmuk és terjedelmük – a Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében – megegyezik. Erre figyelemmel az EJEE-ben megjelenő „negatív” meghatározást úgyszintén a Charta alkotórészének kell tekinteni:

- a) Az EJEE 2. cikke (2) bekezdésének szövege a következő:

„Az élettől való megfosztást nem lehet e cikk megsértéseként elkövetettnek tekinteni akkor, ha az a feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak alkalmazásából ered:

- a) személyek jogtalan erőszakkal szembeni védelme érdekében;
- b) törvényes letartóztatás foganatosítása vagy a törvényesen fogva tartott személy szökésének megakadályozása érdekében;

(*) Szerkesztői megjegyzés: a Szerződések cikkeire való hivatkozások kiigazításra, valamint néhány nyilvánvaló hiba helyesbítésre került.

- c) zavargás vagy felkelés elfojtása céljából törvényesen tett intézkedés esetén.”
- b) Az EJEE hatodik kiegészítő jegyzőkönyvének 2. cikke a következő:

„Egy állam törvényhozása rendelkezhet halálbüntetésről háború idején vagy háború közvetlen veszélye idején; a halálbüntetést ez esetben is csak e törvényhozás által megszabott esetekben és előírt rendelkezéseknek megfelelően lehet alkalmazni. ...”

Magyarázat a 3. cikkhez – A személyi sérthetlenséghez való jog

1. A C-377/98. sz. Hollandia kontra Európai Parlament és Tanács ügyben 2001. október 9-én hozott ítéletében (EBHT 2001., I-7079., indokolás: 70., 78–80. pont) a Bíróság megerősítette, hogy a személyi sérthetlenséghez való alapvető jog az uniós jog részét képezi és – az orvostudomány és biológia területén – magában foglalja a donor és a recipiens szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezését.
2. A Charta 3. cikkének elveit az Európa Tanácsnak az emberi jogokról és a biomedicináról szóló egyezménye (ETS 164) és kiegészítő jegyzőkönyve (ETS 168) is tartalmazza. A Chartának nem célja az ezen elvektől való eltérés, így kizárólag a szaporítási célú klónozást tiltja. A klónozás egyéb formáit nem engedélyezi és nem is tiltja. Következésképpen a törvényhozót nem akadályozza meg a klónozás egyéb formáinak tilalmazásában.
3. Az eugenikai, különösen az egyedkiválasztást célzó gyakorlatra történő hivatkozás azokra a lehetséges helyzetekre utal, amelyekben kiválasztási programokat szerveznek és hajtanak végre, beleértve többek között a sterilizálási mozgalmakat, a kényszerített terhességet, a kötelező etnikai házasságot ..., valamennyi, a Nemzetközi Büntetőbíróság 1998. július 17-én, Rómában elfogadott statútuma által (lásd 7. cikk (1) bekezdés g) pont) nemzetközi bűncselekménynek tekintett aktust.

Magyarázat a 4. cikkhez – A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma

A 4. cikkben megállapított jog és annak szövegezése az EJEE 3. cikkében biztosított joggal megegyező: „Senkit nem lehet kínzásnak vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni”. A Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE cikkével.

Magyarázat az 5. cikkhez – A rabszolgaság és a kényszermunka tilalma

1. Az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében lefektetett jog megfelel az EJEE azonos szövegezésű 4. cikke (1) és (2) bekezdésének. Tartalma és terjedelme – a Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében – azonos az EJEE hivatkozott cikkével. Következésképpen:

- az (1) bekezdésben biztosított jog bármely korlátozása jogellenes;
- a (2) bekezdésben említett „kényszermunka vagy kötelező munka” fogalmát az EJEE 4. cikkének (3) bekezdésében található fogalommeghatározásra figyelemmel kell értelmezni:

„3. E cikk szempontjából a »kényszer- vagy kötelező munka« kifejezés nem foglalja magában:

- a) azt a munkát, amelyet az Egyezmény 5. cikke rendelkezéseinek megfelelően eszközölt letartóztatás folyamán, vagy az ilyen letartóztatásból történt feltételes szabadlábra helyezés idején általában megkövetelnek;
- b) a katonai jellegű szolgálatot, illetőleg a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyek esetében olyan országokban, amelyekben ezt elismerik, a kötelező katonai szolgálat helyett megkívánt szolgálatot;

- c) a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálatot;
 - d) a rendes állampolgári kötelezettségek körébe tartozó munkát vagy szolgálatot.”
2. A (3) bekezdés közvetlenül az emberi méltóságból ered, és figyelemmel van a szervezett bűnözés közelmúltbeli fejlődésére, így az illegális bevándorlásra, vagy a szexuális kizsákmányolásra épülő, haszonszerzési célú hálózatokra. Az Europol-egyezmény melléklete – a szexuális kizsákmányolási célú emberkereskedelemre utaló – következő fogalom meghatározást tartalmazza: „emberkereskedelem: valamely személy tényleges és jogellenes alávetése más személyek akaratának erőszak, fenyegetés vagy megtévesztés alkalmazásával, vagy függőségi viszony kihasználásával, az alábbi céllal: prostituáltak kizsákmányolása, kiskorúak szexuális kizsákmányolásának formái, kiskorúakkal szembeni erőszak vagy elhagyott gyermekekkel folytatott kereskedelem”. Az uniós vívmányok közé illesztett Schengeni Végrehajtási Egyezmény VI. fejezete, amelynek az Egyesült Királyság és Írország is részese, a 27. cikkének (1) bekezdésében az illegális bevándorlásra épülő hálózatokra utaló következő meghatározást tartalmazza: „A Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megfelelő szankciókat vezetnek be azok ellen a személyek ellen, akik anyagi haszonszerzés céljából segítik vagy megkísérik elősegíteni egy külföldi beutazását a Szerződő Felek egyikének területére, illetve tartózkodását annak területén, megsértve ezzel az illető Szerződő Félnek a külföldiek beutazására és tartózkodására vonatkozó jogszabályait”. 2002. július 19-én a Tanács az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló kerethatározatot fogadott el (HL L 203., 2002.8.1., 1. o.), amelynek 1. cikke részletesen meghatározza azokat a munkára kényszerítéssel vagy szexuális kizsákmányolással összefüggő emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményeket, amelyeket a tagállamoknak e kerethatározat alapján büntetendővé kell tenniük.

II. CÍM – SZABADSÁGOK

Magyarázat a 6. cikkhez – A szabadsághoz és biztonsághoz való jog

A 6. cikkben megállapított jogok megegyeznek az EJEE 5. cikkében megállapított jogokkal, és a Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében tartalmuk és terjedelmük azonos. Ebből következően az e jogokra jogszerűen alkalmazható korlátozás mértéke nem haladhatja meg az EJEE 5. cikke által megengedettet:

- „1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:
- a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően;
 - b) olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki nem tesz eleget a bíróság törvényes rendelkezésének, illetőleg a törvény által megállapított kötelezettség teljesítésének biztosítása céljából történő letartóztatás vagy őrizetbe vétel;
 - c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;
 - d) a kiskorú őrizetbe vétele törvényes rendelkezés alapján nevelési felügyelet céljából vagy törvényes őrizetben tartása az illetékes hatóság elé állítás céljából;
 - e) törvényes őrizetbe vétel fertőző betegségek terjedésének megakadályozása céljából, valamint elmebeteg, alkoholisták, kábítószer-élvezők vagy csavargók őrizetbe vétele;
 - f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.

2. Minden letartóztatott személyt haladéktalanul az általa értett nyelven tájékoztatni kell letartóztatása okairól és az ellene felhozott vádról.
3. E cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.
4. Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el.
5. Mindenkinek, aki e cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van kártalanításra.”

A 6. cikkben szereplő jogokat tiszteletben kell tartani, kiváltképpen, amikor az Európai Parlament és a Tanács – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 82., 83., és 85. cikke alapján – a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén jogalkotási aktusokat fogad el, különös tekintettel a bűncselekmények és büntetési tételek osztályozásával, valamint bizonyos eljárásjogi vonatkozásokkal kapcsolatos közös szabályozási minimumok meghatározására.

Magyarázat a 7. cikkhez – A magán- és a családi élet tiszteletben tartása

A 7. cikkben biztosított jog megfelel az EJEE 8. cikke által biztosított jognak. A technikai fejlődésre figyelemmel a „levelezés” szót a „kapcsolattartás” szó váltotta fel.

Az 52. cikk (3) bekezdésével összhangban e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE megfelelő cikkével. Ebből következőleg az e jogra jogszerűen alkalmazható korlátozás mértéke azonos az EJEE 8. cikkében megengedettel:

- „1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.
2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”

Magyarázat a 8. cikkhez – A személyes adatok védelme

E cikk az Európai Közösséget létrehozó szerződés 286. cikkén, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.), és az EJEE 8. cikkén, valamint az Európa Tanácsnak az egyéneknek a személyes adatok gépi feldolgozása során való védelméről szóló, 1981. január 28-i egyezményén alapult, amelyet valamennyi tagállam megerősített. Az EK-Szerződés 286. cikke helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés 16. cikke és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 39. cikke lép. Ugyancsak meg kell említeni a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL L 8., 2001.1.12., 1. o.). A fent említett irányelv és rendelet rendelkezéseket tartalmaz a személyes adatok védelméhez való jog gyakorlásának feltételeiről és korlátairól.

Magyarázat a 9. cikkhez – A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jog

E cikk az EJEE 12. cikkén alapul, amely a következőképpen szól: „A házasságkötési korhatárt elért férfiaknak és nőknek joguk van a házasságkötésre és a családalapításra, az e jog gyakorlását szabályozó hazai törvények szerint.” E cikk szövegezése korszerűsítésre került annak érdekében, hogy azon esetek is a hatálya alá tartozzanak, amikor a nemzeti jogszabályok a házasságon kívül más útját is elfogadják a családalapításnak. E cikk nem tiltja és nem is biztosítja a házassági státus megadását két azonos nemű személy egyesülésének. E jog tehát hasonló az EJEE által biztosított joghoz, ugyanakkor alkalmazási köre tágabb lehet, amennyiben a nemzeti jogszabályok így rendelkeznek.

Magyarázat a 10. cikkhez – A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság

A (1) bekezdésben biztosított jog megfelel az EJEE 9. cikkében biztosított jognak, és a Charta 52. cikke (3) bekezdésével összhangban azzal tartalma és terjedelme is megegyező. A korlátozásoknak ezért figyelemmel kell lenniük az EJEE 9. cikkének (2) bekezdésére, amelynek szövege a következő: „A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.”

A (2) bekezdésben biztosított jog megfelel a nemzeti alkotmányos hagyományoknak és a nemzeti jogszabályok e területen végbement fejlődésének.

Magyarázat a 11. cikkhez – A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága

1. A 11. cikk megfelel az EJEE 10. cikkének, amelynek szövege a következő:

- „1. Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárookra tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. Ez a cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió, televízió vagy mozgókép vállalatok működését engedélyezéshez kössék.
2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából”.

Az 52. cikk (3) bekezdése értelmében e jog tartalma és alkalmazási köre azonos az EJEE-ben biztosítottakkal. A korlátozások, amelyeknek e jog alávethető, ezért nem haladhatják meg az EJEE 10. cikkének (2) bekezdésében meghatározott korlátozásokat, nem érintve azokat a korlátozásokat, amelyek az uniós versenyjog vetheti alá a tagállamoknak az engedélyezési szabályok bevezetésére vonatkozó, az EJEE 10. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatában említett jogát.

2. E cikk (2) bekezdése a tömegtájékoztatás szabadságára vonatkozóan mondja ki az (1) bekezdésből következő jogokat. E bekezdés a Bíróság televízióra vonatkozó ítélezési gyakorlatán alapul, különösen a Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda és társai C-288/89. sz. ügyben 1991. július 25-én hozott ítéleten (EBHT 1991., I-4007. o.), valamint az EK-Szerződéshez és mostantól a Szerződésekhöz csatolt, a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló jegyzőkönyvön, továbbá a 89/552/EGK tanácsi irányelven (különösen 17. preambulumbekkezdésén) alapul.

Magyarázat a 12. cikkhez – A gyülekezés és az egyesülés szabadsága

1. A (1) bekezdés az EJEE 11. cikkének felel meg, amelynek a szövege a következő:

- „1. Mindenkinnek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.
2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.”

E 12. cikk (1) bekezdése rendelkezéseinek tartalma megegyezik az EJEE rendelkezéseinek tartalmával, alkalmazási körük azonban tágabb, mivel valamennyi szinten alkalmazhatók, az európai szintet is beleértve. A Charta 52. cikke (3) bekezdésének értelmében a korlátozások, amelyeknek e jog alávethető, nem haladhatják meg azt a mértéket, amely az EJEE 11. cikkének (2) bekezdése alapján jogszerűnek tekinthető.

2. E jog a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 11. cikkén is alapul.
3. E cikk (2) bekezdése az Európai Unióról szóló szerződés 10. cikke (4) bekezdésének felel meg.

Magyarázat a 13. cikkhez – A művészet és a tudomány szabadsága

E jog elsősorban a gondolatszabadságból, valamint a véleménynyilvánítás szabadságából származik. Az 1. cikk tiszteletben tartásával gyakorolható, és az EJEE 10. cikke által megengedett korlátozásoknak vethető alá.

Magyarázat a 14. cikkhez – Az oktatáshoz való jog

1. E cikk a tagállamok közös alkotmányos hagyományain, valamint az EJEE kiegészítő jegyzőkönyvének 2. cikkén alapul, amelynek szövege a következő:

„Senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatkörök gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz és tanításhoz való jogot.”

Célszerűnek tűnt e cikk hatályát a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételre is kiterjeszteni (lásd a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 15. pontját és a Szociális Charta 10. cikkét), valamint az ingyenes kötelező oktatás elvét is belefoglalni. A megfogalmazás szerint ez utóbbi elv csupán azt foglalja magában, hogy a kötelező oktatás tekintetében minden gyermeknek joga van olyan intézménybe járni, amely ingyenes oktatást biztosít. Nem írja elő azonban, hogy valamennyi oktatást, szakképzést és továbbképzést biztosító intézmény, különösen egy magánintézmény, ingyenes legyen. Nem tiltja azt sem, hogy egyes sajátos oktatási formákért fizetni kelljen, amennyiben az állam megteszi a szükséges intézkedéseket a pénzügyi kompenzáció biztosítása érdekében. Annyiban, amennyiben a Charta alkalmazandó az Unióra, ez azt jelenti, hogy az Uniónak a képzési politikájában tiszteletben kell tartania a kötelező oktatás ingyenességét, ugyanakkor új hatásköröket természetesen nem teremt. Ami a szülők jogát illeti, azt a 24. cikk rendelkezéseivel összefüggésben kell értelmezni.

2. A magán- vagy közoktatási intézmény alapításának joga a vállalkozás szabadságának egyik formájaként biztosított, azonban kizárólag a demokratikus elvek tiszteletben tartásának korlátai és a nemzeti jogszabályok által meghatározott rendelkezések keretei között gyakorolható.

Magyarázat a 15. cikkhez – A foglalkozás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog

A Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismeri a 15. cikk (1) bekezdésében foglalt szabadságot: a foglalkozás megválasztásának szabadságát (lásd, többek között, a 4/73. sz. Nold-ügyben 1974. május 14-én hozott ítéletet [EBHT 1974., 491. o.], indokolás: 12–14. pont, a 44/79. sz. Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítéletet [EBHT 1979., 3727. o.] és a 234/85. sz. Keller-ügyben 1986. október 8-án hozott ítéletet [EBHT 1986., 2897. o., indokolás: 8. pont]).

E bekezdés ugyancsak merít az 1961. október 18-án aláírt és valamennyi tagállam által megerősített Európai Szociális Charta 1. cikkének (2) bekezdéséből, valamint az 1989. december 9-i, a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló charta 4. pontjából. A „munkafeltételek” kifejezést az Európai Unió működéséről szóló szerződés 156. cikke alapján kell értelmezni.

A (2) bekezdés rendelkezik az Európai Unió működéséről szóló szerződés 26. és 45. cikkében, valamint a 49. és 56. cikkében biztosított jogokról, nevezetesen a munkavállalók mozgásának szabadságáról, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságáról.

A (3) bekezdés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. cikke (1) bekezdésének g) pontján, továbbá az 1961. október 18-án aláírt és valamennyi tagállam által megerősített Európai Szociális Charta 19. cikkének (4) bekezdésén alapul. Tehát a Charta 52. cikkének (2) bekezdését kell alkalmazni. Az Unió valamely tagállamának lobogója alatt hajózó hajó legénységébe való harmadik államokbeli állampolgárságú hajósok felvételének kérdését az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat rendezik.

Magyarázat a 16. cikkhez – A vállalkozás szabadsága

E cikk a Bíróság ítélkezési gyakorlatán alapul, amely elismerte a kereskedelmi és gazdasági tevékenység gyakorlásának szabadságát (lásd a 4/73. sz. Nold-ügyben 1974. május 14-én hozott ítéletet [EBHT 1974., 491. o., indokolás: 14. pont] és a 230/78. sz. SpA Eridania és társai ügyben 1979. szeptember 27-én hozott ítéletet [EBHT 1979., 2749. o., indokolás: 20. és 31. pont]), valamint a szerződési szabadságot (lásd, többek között, a 151/78. sz. Sukkerfabriken Nykøbing-ügyben hozott ítéletet [EBHT 1979., 1. o., indokolás: 19. pont] és a C-240/97. sz. Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. október 5-én hozott ítéletet [EBHT 1999., I-6571. o., indokolás: 99. pont]), továbbá az Európai Unió működéséről szóló szerződés 119. cikkének (1) és (3) bekezdésén, amely elismeri a szabad versenyt. Természetesen e jogot az uniós jog és a nemzeti jogszabályok tiszteletben tartásával kell gyakorolni. E jog a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében meghatározott korlátozásoknak vethető alá.

Magyarázat a 17. cikkhez – A tulajdonhoz való jog

E cikk az EJEE kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkén alapul:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

E jog valamennyi nemzeti alkotmány közös alapjoga. Azt a Bíróság ítélkezési gyakorlatában számos esetben elismerte, elsőként a Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítéletében (EBHT 1979., 3727. o.). A szövegezés korszerűsödött, ugyanakkor az 52. cikk (3) bekezdésének értelmében e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE által biztosított jogéval, és kizárólag az abban meghatározott korlátozásoknak vethető alá.

A szellemi tulajdon védelme a tulajdonhoz való jog egyik formája, amelyet a (2) bekezdés külön említ, tekintettel annak növekvő jelentőségére és a másodlagos közösségi jogra. A szellemi tulajdon körébe nem csupán az irodalmi és művészeti tulajdon, hanem többek között a szabadalmi és védjegyjogok, valamint a szomszédos jogok is beletartoznak. Az (1) bekezdésben meghatározott biztosítékokat a szellemi tulajdonra is megfelelően alkalmazni kell.

Magyarázat a 18. cikkhez – A menedékjog

E cikk szövege az EK-Szerződés 63. cikkén alapult, melynek helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés 78. cikke lép, és amely kimondja, hogy az Uniónak tiszteletben kell tartania a menekültekről szóló genfi egyezményt. Meg kell említeni továbbá a Szerződésekhez csatolt, az Egyesült Királyságról és Írországról szóló jegyzőkönyvet, valamint a Dániáról szóló jegyzőkönyvet annak meghatározásához, hogy e tagállamok ezen a területen milyen mértékben alkalmazzák az uniós jogot, valamint hogy e cikk mennyiben alkalmazandó e tagállamokra. E cikk összhangban van a Szerződésekhez csatolt, a menedékjogról szóló jegyzőkönyvvel.

Magyarázat a 19. cikkhez – Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben

E cikk (1) bekezdésének tartalma és alkalmazási köre azonos az EJEE negyedik kiegészítő jegyzőkönyvének kollektív kiutasításról szóló 4. cikkével. Célja annak biztosítása, hogy valamennyi döntés külön vizsgálat alapján szülessen, és ne lehessen egy adott ország valamennyi állampolgárát egyetlen intézkedéssel kiutasítani (lásd továbbá a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 13. cikkét).

A (2) bekezdés magában foglalja az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 3. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát (lásd az Ahmed kontra Ausztria ügyben 1996. december 17-én hozott ítéletet [EBHT 1996-VI., 2206. o.] és a Soering-ügyben 1989. július 7-én hozott ítéletet).

III. CÍM – EGYENLŐSÉG

Magyarázat a 20. cikkhez – A törvény előtti egyenlőség

E cikk megegyezik azzal az általános jogi alapelvvel, amely valamennyi európai alkotmány részét képezi, és amelyet a Bíróság is az uniós jog alapelveként ismert el (a 283/83. sz. Racke-ügyben 1984. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1984., 3791. o.], a 15/95. sz. EARL-ügyben 1997. április 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-1961. o.], valamint a 292/97. sz. Karlsson-ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2000., 2737. o.]).

Magyarázat a 21. cikkhez – A megkülönböztetés tilalma

Az (1) bekezdés az EK-Szerződés 13. cikkéből – amelynek helyébe mostantól az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikke lép –, valamint az EJEE 14. cikkéből, és a genetikai örökség tekintetében az emberi jogokról és a biomedicináról szóló egyezmény 11. cikkéből merít. Annnyiban, amennyiben egyezik az EJEE 14. cikkével, azzal összhangban alkalmazandó.

Nincs ellentmondás vagy összeférhetetlenség az (1) bekezdés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikke között, mivel alkalmazási körük és céljuk különböző: a 19. cikk hatáskört ruház át az Unióra a megkülönböztetés egyes – e cikkben kimerítően felsorolt – formái elleni küzdelem céljából történő jogalkotási aktusok elfogadása érdekében, beleértve a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját. Az ilyen jogalkotás kiterjedhet a tagállamok hatóságainak tevékenységére (valamint a magánszemélyek közötti kapcsolatokra) az Unió hatáskörébe tartozó valamennyi területen. Ezzel szemben a fenti 21. cikk (1) bekezdése nem ruház át jogalkotási hatáskört diszkrimináció-ellenes jogszabályok elfogadására a tagállamok vagy a magánszemélyek ezen működési területein, és a megkülönböztetés tilalmának kimondása sem olyan széleskörű az említett területeken. E cikk valójában csupán az Unió intézményei és szervei által – a Szerződések alapján átruházott hatáskörök gyakorlása során – megvalósított, valamint a tagállamok által az uniós jog végrehajtása során megvalósított megkülönböztetés eseteire vonatkozik. Az (1) bekezdés nem változtat sem a 19. cikkben biztosított hatáskörök terjedelmén, sem e cikk értelmezésén.

A (2) bekezdés megfelel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 18. cikke első bekezdésének, és e cikkel összhangban alkalmazandó.

Magyarázat a 22. cikkhez – A kulturális, vallási és nyelvi sokféleség

E cikk az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkén, és az EK-Szerződés 151. cikkének a kultúráról szóló (1) és (4) bekezdésén alapul, amelynek helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés 167. cikkének (1) és (4) bekezdése lép. A kulturális és nyelvi sokféleség tiszteletben tartását az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdése is előírja. E cikk az Amszterdami Szerződés záróokmányához csatolt, az egyházak és a világnézeti szervezetek jogállásáról szóló 11. nyilatkozatból is merít, amelyet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 17. cikke vesz át.

Magyarázat a 23. cikkhez – A nők és férfiak közötti egyenlőség

E cikk első bekezdése az EK-Szerződés 2. cikkén és 3. cikkének (2) bekezdésén alapul, amelynek helyébe az Európai Unióról szóló szerződés 3. és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 8. cikke lép, mely utóbbi az Unió céljai között nevesíti a nők és férfiak közötti egyenlőség elősegítését, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 157. cikke (1) bekezdésén. Merít továbbá az 1996. május 3-i, felülvizsgált Európai Szociális Charta 20. cikkéből, valamint a munkavállalók jogairól szóló közösségi szociális charta 16. pontjából.

E bekezdés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 157. cikke (3) bekezdésén, valamint a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 76/207/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (4) bekezdésén is alapul.

A második bekezdés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 157. cikke (4) bekezdését veszi át rövidebb formában, amelynek értelmében az egyenlő bánásmód elve nem akadályozza bizonyos előnyöket nyújtó intézkedések fenntartásának vagy elfogadásának abból a célból, hogy az alulreprezentált nem számára a szakmai tevékenységek folytatását megkönnyítsék, illetve hogy a szakmai előmenetelükben őket érő hátrányokat megakadályozzák vagy kiegyenlítsék. Az 52. cikk (2) bekezdésének megfelelően e bekezdés nem változtat a 157. cikk (4) bekezdésén.

Magyarázat a 24. cikkhez – A gyermekek jogai

E cikk a gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt, és valamennyi tagállam által megerősített egyezményen alapul, különösen annak 3., 9., 12. és 13. cikkén.

A (3) bekezdés – figyelemmel arra a tényre, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozásának részeként az uniós jogszabályoknak polgári ügyekben több államra kiterjedő vonatkozása van, amelyre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 81. cikke szükséges hatáskört biztosít – magában foglalhatja a láthatási jogokat is, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermek mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn.

Magyarázat a 25. cikkhez – Az idősek jogai

Ez a cikk a felülvizsgált Európai Szociális Charta 23. cikkére, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 24. és 25. pontjára támaszkodik. Természetesen a társadalmi és kulturális életben való részvétel a politikai életben való részvételt is magában foglalja.

Magyarázat a 26. cikkhez – A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése

Az e cikkben foglalt alapelv az Európai Szociális Charta 15. cikkére és a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 26. pontjára támaszkodik.

IV. CÍM – SZOLIDARITÁS

Magyarázat a 27. cikkhez – A munkavállalók joga a vállalkozásnál a tájékoztatáshoz és konzultációhoz

Ezt a cikket a felülvizsgált Európai Szociális Charta (21. cikk) és a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta (17. és 18. pont) tartalmazza. E cikket az uniós jogban, valamint a nemzeti jogszabályokban lefektetett feltételek mellett kell alkalmazni. A megfelelő szintekre való hivatkozás az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok alapján meghatározott szintekre utal, amelyek – amennyiben az uniós jogszabályok így rendelkeznek – magukban foglalhatják az európai szintet. Számottevő uniós vívmány vonatkozik erre a területre: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 154. és 155. cikke, a 2002/14/EK (az Európai Közösség munkavállalóinak tájékoztatása és a velük folytatott konzultáció általános kerete), a 98/59/EK (csoportos létszámcsökkentés), a 2001/23/EK (vállalkozások átruházása), és a 94/45/EK (Európai üzemi tanácsok) irányelvek.

Magyarázat a 28. cikkhez – A kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jog

Ez a cikk az Európai Szociális Charta 6. cikkén és a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi chartán alapul (12–14. pont). A kollektív fellépéshez való jogot az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEE 11. cikke által lefektetett szakszervezeti jogok egyik elemeként ismerte el. A kollektív tárgyalás megfelelő szintjeit illetően lásd az előző cikkekre vonatkozó magyarázatot. A kollektív fellépés gyakorlásának módjaira és korlátaira, a sztrájkot is beleértve a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok az irányadók, beleértve a kollektív fellépés egyszerre több tagállamban való végrehajtásának kérdését is.

Magyarázat a 29. cikkhez – A munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez való jog

Ez a cikk az Európai Szociális Charta 1. cikkének (3) bekezdésén és a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 13. pontján alapul.

Magyarázat a 30. cikkhez – Az indokolatlan elbocsátással szembeni védelem

Ez a cikk a felülvizsgált Szociális Charta 24. cikkéből merít. Lásd továbbá a munkavállalók jogainak a vállalkozások átruházása esetén történő védelméről szóló 2001/23/EK irányelvet, valamint a 2002/74/EK irányelvvel módosított, a munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló 80/987/EGK irányelvet.

Magyarázat a 31. cikkhez – Tisztességes és igazságos munkafeltételek

1. E cikk (1) bekezdése a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 89/391/EGK irányelven alapul. A cikk szintén támaszkodik a Szociális Charta 3. cikkére, a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 19. pontjára, valamint a munka során biztosított méltóság tekintetében a felülvizsgált Szociális Charta 26. cikkére. A „munkafeltételek” kifejezést az Európai Unió működéséről szóló szerződés 156. cikke alapján kell értelmezni.
2. A (2) bekezdés a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 93/104/EK irányelven, az Európai Szociális Charta 2. cikkén, valamint a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 8. pontján alapul.

Magyarázat a 32. cikkhez – A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme

Ez a cikk a fiatal személyek munkahelyi védelméről szóló 94/33/EK irányelven, az Európai Szociális Charta 7. cikkén, valamint a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 20–23. pontján alapul.

Magyarázat a 33. cikkhez – A család és a munka

A 33. cikk (1) bekezdése az Európai Szociális Charta 16. cikkén alapul.

A második bekezdés a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 92/85/EGK tanácsi irányelvre, valamint az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a szülői szabadságról kötött keretmegállapodásról szóló 96/34/EK irányelvre támaszkodik. A bekezdés szintén támaszkodik az Európai Szociális Charta 8. cikkére (anyaság védelme), valamint a felülvizsgált Szociális Charta 27. cikkére (családos munkavállalók egyenlő esélyekhez és egyenlő bánásmódhoz való joga). Az „anyaság” a fogantatástól az elválasztásig tartó időszakot jelenti.

Magyarázat a 34. cikkhez – A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás

A 34. cikk (1) bekezdésében meghatározott alapelv az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. és 156. cikkén, valamint az Európai Szociális Charta 12. cikkén és a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 10. pontján alapul. Az alapelvet az Uniónak – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. és 156. cikkében átruházott hatáskör gyakorlása során – tiszteletben kell tartania. A szociális szolgáltatásokra való hivatkozás olyan esetekre vonatkozik, amelyekben a szolgáltatások bevezetésének célja meghatározott előnyök biztosítása volt, ugyanakkor nem jelenti azt, hogy ilyen szolgáltatásokat létre kell hozni, amikor azok nem léteznek. Az „anyaságot” ugyanúgy kell értelmezni, mint az előző cikkben.

A második bekezdés az Európai Szociális Charta 12. cikkének (4) bekezdésén és 13. cikkének (4) bekezdésén, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 2. pontján alapul, és az 1408/71/EGK, illetve az 1612/68/EGK rendeletből eredő szabályozást tükrözi.

A harmadik bekezdés az Európai Szociális Charta 13. cikkéből, a felülvizsgált Szociális Charta 30. és 31. cikkéből, valamint a közösségi charta 10. pontjából merít. Az Uniónak – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. cikkén alapuló politikákkal összefüggésben – e jogot tiszteletben kell tartania.

Magyarázat a 35. cikkhez – Egészségvédelem

Az e cikkben meghatározott elvek az EK-szerződés 152. cikkén – amelynek helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés 168. cikke lép – és az Európai Szociális Charta 11. és 13. cikkén alapulnak. A cikk második mondata átveszi a 168. cikk (1) bekezdését.

Magyarázat a 36. cikkhez – Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Ez a cikk teljes mértékben összhangban van az Európai Unió működéséről szóló szerződés 14. cikkével, és nem hoz létre új jogot. Csupán megállapítja a nemzeti rendelkezések által meghatározott általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés Unió általi tiszteletben tartásának elvét, amennyiben azok a rendelkezések összeegyeztethetőek az uniós joggal.

Magyarázat a 37. cikkhez – Környezetvédelem

Az e cikkben megállapított elvek az EK-szerződés 2., 6. és 174. cikkén alapulnak, amelyek helyébe az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 11. és 191. cikke lép.

E cikk egyes nemzeti alkotmányok rendelkezéseire is támaszkodik.

Magyarázat a 38. cikkhez – A fogyasztók védelme

Az e cikkben megállapított elvek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 169. cikkén alapulnak.

V. CÍM – A POLGÁROK JOGAI*Magyarázat a 39. cikkhez – Aktív és passzív választójog az európai parlamenti választásokon*

A 39. cikket a Szerződésekben megállapított feltételekkel kell alkalmazni, a Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően. A 39. cikk (1) bekezdése megfelel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikke (2) bekezdésében biztosított jognak (vö. az e jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályozás elfogadására vonatkozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 22. cikkében foglalt joggal), valamint a 39. cikk (2) bekezdése megfelel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 14. cikke (3) bekezdésének. A 39. cikk (2) bekezdése a demokratikus állam választási rendszerének alapelveit veszi át.

Magyarázat a 40. cikkhez – Aktív és passzív választójog a helyhatósági választásokon

Ez a cikk megfelel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkének (2) bekezdésében biztosított jognak (vö. az e jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályozás elfogadására vonatkozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 22. cikkében foglalt joggal). A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően ez a cikk a Szerződések e cikkeiben meghatározott feltételekkel alkalmazandó.

Magyarázat a 41. cikkhez – A megfelelő ügyintézéshez való jog

A 41. cikk az Unió jogállami létén alapszik, melynek jellemzői olyan ítélkezési gyakorlatból fejlődtek ki, amely nevezetesen a megfelelő ügyintézés általános jogi alapelvként vezette be (lásd többek között a Bíróságnak a C-255/90. sz. P., Burban-ügyben 1992. március 31-én hozott ítéletét [EBHT 1992., I-2253. o.], illetve az Elsőfokú Bíróságnak a T-167/94. sz. Nölle-ügyben 1995. szeptember 18-án [EBHT 1995., II-2589. o.], valamint a T-231/97. sz. New Europe Consulting és társai ügyben 1999. július 9-én hozott ítéletét [EBHT 1999., II-2403. o.]). Ennek a jognak az első két bekezdésben foglalt megfogalmazása az esetjogból ered (a Bíróságnak a 222/86. sz. Heylens-ügyben 1987. október 15-én [EBHT 1987., 4097. o., indokolás 15. pontja], a 374/87. sz. Orkem-ügyben 1989. október 18-án [EBHT 1989., 3283. o.], a C-269/90. sz. TU München-ügyben 1991. november 21-én hozott ítélete [EBHT 1991., I-5469. o.], valamint az Elsőfokú Bíróságnak a T-450/93. sz. Lisrestal-ügyben 1994. december 6-án [EBHT 1994., II-1177. o.] és a T-167/94. sz. Nölle-ügyben 1995. szeptember 18-án hozott ítélete [EBHT 1995., II-2589. o.]); az indokolás kötelezettségére vonatkozó szövegrész az Európai Unió működéséről szóló szerződés 296. cikkéből ered (vö. a nyitott, hatékony és független európai igazgatás érdekében jogalkotási aktusok elfogadására vonatkozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 298. cikkében foglalt joggal).

A (3) bekezdés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 340. cikkében biztosított jogot veszi át. A (4) bekezdés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikke (2) bekezdésének d) pontjában és 25. cikkében biztosított jogot veszi át. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően e cikket a Szerződésekben meghatározott feltételekkel és korlátok között kell alkalmazni.

A hatékony jogorvoslathoz való jogot, amely e kérdés egyik fontos vetületét képezi, e Charta 47. cikke biztosítja.

Magyarázat a 42. cikkhez – A dokumentumokhoz való hozzáférés joga

Az e cikkben biztosított jog az EK-szerződés 255. cikkét veszi át, amelynek alapján később az 1049/2001/EK rendelet elfogadásra került. Az Európai Konvent általánosan kiterjesztette e jogot az intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek dokumentumaira, függetlenül azok megjelenési formájától (lásd az Európai Unió működéséről szóló szerződés 15. cikkének (3) bekezdését). A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően a dokumentumokhoz való hozzáférés jogát az Európai Unió működéséről szóló szerződés 15. cikke (3) bekezdésének rendelkezéseiben meghatározott feltételekkel és korlátok között lehet gyakorolni.

Magyarázat a 43. cikkhez – Az európai ombudsman

Az e cikkben biztosított jog az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. és 228. cikkében biztosított jog. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően ezt a jogot az e két cikkben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni.

Magyarázat a 44. cikkhez – A petíciós jog

Az e cikkben biztosított jog az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. és 227. cikkében biztosított jog. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően ez a jog az e két cikkben meghatározott feltételekkel alkalmazandó.

Magyarázat a 45. cikkhez – A mozgás és a tartózkodás szabadsága

Az (1) bekezdésben biztosított jog az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikke (2) bekezdésének a) pontjában biztosított jog (vö. a 21. cikkben foglalt jogalappal, valamint a Bíróságnak a C-413/99. sz. Baumbast-ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítéletével [EBHT 2002., 709. o.]). A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően e jog a Szerződésekben meghatározott feltételekkel és korlátok között alkalmazandó.

A (2) bekezdés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 77., 78. és 79. cikke által az Unióra ruházott hatáskörre utal. Következésképpen e jog biztosítása a hatáskört gyakorló intézményektől függ.

Magyarázat a 46. cikkhez – A diplomáciai és konzuli védelem

Az e cikkben biztosított jog az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikke által biztosított jog; vö. a 23. cikkben foglalt jogalappal. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének megfelelően ez a jog az e cikkekben meghatározott feltételekkel alkalmazandó.

VI. CÍM – IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Magyarázat a 47. cikkhez – A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Az első bekezdés az EJEE 13. cikkén alapul:

„Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.”

Az uniós jogban ugyanakkor a védelem szélesebb körű, mivel bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot biztosít. A Bíróság 1986. május 15-i ítélete ezt a jogot az uniós jog általános elveként ismerte el (222/84. sz. Johnston-ügy [EBHT 1986., 1651. o.]; lásd még a 222/86. sz. Heylens-ügyben 1987. október 15-én hozott ítéletet [EBHT 1987., 4097. o.], valamint a C-97/91. sz. Borelli-ügyben 1992. december 3-án hozott ítéletet [EBHT 1992., I-6313. o.]). A Bíróság szerint az uniós jog általános alapelve az uniós jog végrehajtása során a tagállamokra is vonatkozik. E precedens a Chartába való beillesztésének nem célja a Szerződések által meghatározott bírósági felülvizsgálat rendjének, különösen a közvetlen keresetek Európai Unió Bírósága előtti elfogadhatóságára vonatkozó szabályoknak a megváltoztatása. Az Európai Konvent megvitatta az Unió bírósági felülvizsgálati rendszerét, az elfogadhatóságra vonatkozó szabályokat is beleértve, és megerősítette, egyben bizonyos szempontból módosította azokat, mint ahogyan az az Európai Unió működéséről szóló szerződés 251–281. cikkéből, és különösen a 263. cikkének negyedik bekezdéséből kitűnik. A 47. cikk az Unió intézményeire, és – amennyiben azok uniós jogot hajtanak végre – a tagállamok intézményeire, valamint az uniós jog által biztosított valamennyi jogra vonatkozik.

A második bekezdés az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésén alapul, amely a következőképpen szól:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.”

Az uniós jogban a bírósághoz fordulás joga nem korlátozódik a polgári jogi jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos jogvitákra. Ez annak egyik következménye, hogy az Unió jogállamiságon alapuló közösség, a 294/83. sz. „Les Verts” kontra Európai Parlament ügyben 1986. április 23-án hozott ítélet (EBHT 1986., 1339. o.) rendelkezésének értelmében. Mindemellett azonban az EJEE által nyújtott biztosítékok minden – alkalmazási körükön kívül eső – tekintetben hasonló módon vonatkoznak az Unióra.

A harmadik bekezdés tekintetében meg kell jegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban költségmentességre vonatkozó rendelkezést kell hozni, amennyiben az ilyen segítségnyújtás hiánya lehetetlenné tenné a hatékony jogorvoslat biztosítását (1979. október 9-i EJEE ítélet, Airey, A sorozat, 32. kötet, 11.). Létezik költségmentességi rendszer az Európai Unió Bírósága elé került ügyek esetében is.

Magyarázat a 48. cikkhez – Az ártatlanság védelme és a védelemhez való jog

A 48. cikk azonos az EJEE 6. cikk (2) és (3) bekezdésével, amelyek szövege a következő:

- „2. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.
3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy
 - a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;
 - b) rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;
 - c) személyesen, vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésére eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendelkezjen ki számára ügyvédet;
 - d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúihoz és kieszközölhesse a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják;
 - e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésére, ha nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet.”

Az 52. cikk (3) bekezdésével összhangban e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE által biztosított joggal.

Magyarázat a 49. cikkhez – A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei

E cikk a jogszabályok és büntető szankciók vonatkozásában a visszaható hatály tilalmának hagyományos szabályát követi. E cikket kiegészíti a több tagállamban létező, a büntetőjogi visszaható hatály megengedőbb szabálya, amely a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 15. cikkében is megtalálható.

Az EJEE 7. cikkének szövege a következő:

- „1. Senkit nem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.
2. Ez a cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely elkövetése idején a civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek szerint bűncselekmény volt.”

A (2) bekezdésben a „civilizált” nemzetekre tett utalást törölték; ez nem változtatja meg ennek a bekezdésnek a jelentését, amely különösen az emberiség ellen elkövetett bűnökre vonatkozik. Az 52. cikk (3) bekezdésével összhangban az itt biztosított jog tartalma és terjedelme az EJEE által biztosított joggal azonos.

A (3) bekezdés a büntetések és a bűncselekmények közötti arányosság általános elvét mondja ki, amelyet a tagállamok közös alkotmányos hagyományai és a Közösségek Bíróságának ítélkezési gyakorlata egyaránt magában foglal.

Magyarázat az 50. cikkhez – A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma

Az EJEE hetedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke a következő:

- „1. Ha valakit egy állam büntető törvényének és büntető eljárási törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyane bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntető eljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.
2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntető törvényeinek és büntető eljárási törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új, vagy újólág feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.
3. A jelen cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. cikkére hivatkozással nem lehet eltérni”.

Az uniós jog alkalmazza a *non bis in idem* elvét (számos precedens közül lásd: a Bíróságnak a 18/65 és 35/65. sz. Gutman kontra Bizottság ügyben 1996. május 5-én hozott ítéletét EHBT 1996., 103. o.), illetve egy későbbi ügyben az Elsőfokú Bíróságnak a T-305/94. sz. és más, Limburgse Vinyl Maatschappij NV kontra Bizottság egyesített ügyekben 1999. április 20-án hozott ítéletét [EHBT 1999., II-931. o.]). Az anyagi halmazatot tiltó szabály két azonos természetű, azaz büntetőjogi szankció halmazatára vonatkozik.

Az 50. cikknek megfelelően a *non bis in idem* elve nem csak egy adott állam joghatóságán belül, hanem több tagállam joghatósága között is érvényesül. Ez megfelel az uniós jog vívmányainak; lásd a Schengeni Egyezmény 54. és 58. cikkét, a Bíróságnak a C-187/01. sz. Gözütok-ügyben 2003. február 11-én hozott ítéletét (EBHT 2003., I-1345. o.), valamint az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény 7. cikkét és a korrupcióellenes küzdelemről szóló egyezmény 10. cikkét. Az említett egyezményekben foglalt rendkívül korlátozott számú kivételt, amely lehetővé teszi a tagállamok számára a *non bis in idem* elvétől való eltérést, a Charta 52. cikke (1) bekezdésének korlátozásokra vonatkozó horizontális záradéka határozza meg. A hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkében említett helyzetet illetően, vagyis az elvnek ugyanazon tagállamon belüli alkalmazását illetően, a biztosított jognak az EJEE-ben foglalt megfelelő joggal azonos a tartalma és terjedelme.

VII. CÍM – A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Magyarázat az 51. cikkhez – Alkalmazási kör

Az 51. cikk célja a Charta alkalmazási körének meghatározása. Világosan kimondja, hogy a Charta a szubszidiaritás elvével összhangban elsősorban az Unió intézményeire és szerveire vonatkozik. Ezt a rendelkezést az Európai Unióról szóló szerződésnek az Uniót az alapvető jogok tiszteletben tartására kötelező 6. cikke (2) bekezdésére, valamint a kölni Európai Tanács által adott mandátumra figyelemmel dolgozták ki. Az „intézmény” kifejezést a Szerződések határozzák meg. A Szerződésekben jelenleg alkalmazott „szervek és hivatalok” kifejezés a Szerződések vagy a másodlagos jog által létrehozott valamennyi szerv megjelölésére szolgál (lásd pl. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 15. és 16. cikkét).

A tagállamokat illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából eredően egyértelműen következik, hogy az alapvető jogok tiszteletben tartásának uniós összefüggésben való előírása csak abban az esetben kötelező a tagállamokra nézve, amennyiben azok az uniós jog alkalmazási körében járnak el (a Bíróságnak az 5/88. sz. Wachauf-ügyben 1989. július 13-án [EBHT 1989., 2609. o.] az ERT-ügyben 1991. június 18-án [EBHT 1991., I-2925. o.] és a C-309/96. sz. Annibaldi-ügyben 1997. december 18-án hozott ítélete [EBHT 1997., I-7493. o.]). Legutóbb a Bíróság a következőképpen erősítette meg ezt az ítélkezési gyakorlatot: „Továbbá emlékezni kell arra, hogy az alapvető jogoknak a közösségi jogrendben biztosított védelméből eredő követelmények a tagállamokra is kötelező érvényűek, amennyiben azok közösségi szabályokat hajtanak végre...” (a C-292/97. sz. ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-2737. o., indokolás: 37. pont]). Természetesen ez a szabály, ahogyan az a Chartában szerepel, a központi hatóságokra és a regionális vagy helyi szervekre, valamint a közjogi szervezetekre egyaránt vonatkozik, amennyiben azok uniós jogot hajtanak végre.

A (2) bekezdés, az (1) bekezdés második mondatával együtt megerősíti, hogy nem tartozik a Charta hatálya alá a Szerződések által az Unióra ruházott hatáskörök és feladatok kiterjesztése. Ez a szubszidiaritás elve logikus következményeinek, valamint annak a kifejezett megjelenítése, hogy az Unió csak olyan hatáskörrel bír, amelyeket átruháztak rá. Az Unióban biztosított alapvető jogok csak a Szerződésekben meghatározott hatáskörök összefüggésében bírnak hatással. Következésképpen az (1) bekezdés második mondata alapján az Unió intézményei számára a Chartában lefektetett elvek előmozdítására irányuló valamely kötelezettség csak ugyanezen hatáskörök keretein belül merülhet fel.

A (2) bekezdés ugyancsak megerősíti, hogy a Charta nem nyújt lehetőséget arra, hogy az uniós jog alkalmazási körét az Uniónak a Szerződések által meghatározott hatáskörein kívülre is kiterjesszék. A Bíróság az uniós jog részeként elismert alapvető jogok tekintetében már megfogalmazta ezt a szabályt (a C-249/96. sz. Grant-ügyben 1998. február 17-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-621. o.] indokolásának 45. pontja). Ennek a szabálynak megfelelően az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében a Chartára történő utalást természetesen nem lehet önmagában az „uniós jog végrehajtásának” tekintett tagállami fellépések kibővítéseként értelmezni (az (1) bekezdés, illetve a fent említett esetjog értelmében).

Magyarázat az 52. cikkhez – A jogok és elvek hatálya és értelmezése

Az 52. cikk célja, hogy megállapítsa a Chartában foglalt jogok és elvek alkalmazási körét, illetve az azok értelmezésére vonatkozó szabályokat. Az (1) bekezdés a jogok korlátozására vonatkozó szabályokról szól. A szövegezés a Bíróság ítélkezési gyakorlatán alapul, amely kimondja: „... a már megszilárdult ítélkezési gyakorlat szerint az alapjogok gyakorlása korlátozható, különösen a piac közös szervezésének összefüggésében, feltéve, hogy ezen korlátozások megfelelnek a Közösség által kitűzött általános érdekű céloknak, és a kitűzött célra nézve nem jelentenek olyan aránytalan és indokolatlan beavatkozást, amely a jogok lényegi tartalmát veszélyeztetné” (a C-292/97. sz. ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet, indokolás: 45. pont). Az Unió által elismert általános érdekekre tett hivatkozás mind az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkében említett célkitűzésekre, mind a Szerződések konkrét rendelkezései, úgy mint az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (1) bekezdése, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 35. cikkének (3) bekezdése, valamint az utóbbi szerződés 36. és a 346. cikke által védett más érdekekre is kiterjed.

A (2) bekezdés olyan jogokra vonatkozik, amelyeket már az Európai Közösséget létrehozó szerződés is kifejezetten biztosított, illetve amelyeket a Charta is elismer, s amelyek mostantól megtalálhatók a Szerződésekben (nevezetesen az uniós polgárságból származó jogok). Világossá teszi, hogy ezek a jogok az alapul szolgáló uniós jog feltételeivel és korlátaival között alkalmazhatók, amelyekről a Szerződések rendelkeznek. A Charta nem változtatja meg az EK-Szerződésben biztosított azon jogok rendszerét, amelyeket a Szerződések átvesznek.

A (3) bekezdés célja a Charta és az EJEE közötti szükséges összhang biztosítása, annak a szabálynak a bevezetése által, hogy ameddig a Chartában foglalt jogok megfelelnek az EJEE által biztosított jogoknak, addig azok tartalma és terjedelme – az engedélyezett korlátozásokat beleértve – azonos az EJEE által meghatározottakkal. Ez különösen azt jelenti, hogy a jogalkotónak ezen jogok korlátozásainak meghatározásakor az EJEE által lefektetett részletes, korlátozásokra vonatkozó szabályokban foglalt előírásoknak megfelelően kell eljárnia, s ezeket az előírásokat így az e bekezdésben foglalt jogokra is alkalmazni kell, anélkül, hogy mindez hátrányosan befolyásolná az uniós jogok és az Európai Unió Bíróságának az autonómiáját.

Az EJEE-re történő hivatkozás mind az egyezményre magára, mind pedig az ahhoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyvekre vonatkozik. A biztosított jogok tartalmát és terjedelmét nem csak ezen dokumentumok szövege határozza meg, hanem az Emberi Jogok Európai Bíróságának, valamint az Európai Unió Bíróságának esetjoga is. A bekezdés utolsó mondatának célja, hogy lehetőséget nyújtson az Uniónak a szélesebb körű védelem biztosítására. A Charta által nyújtott védelem szintje semmilyen esetben sem lehet alacsonyabb az EJEE által biztosított védelem szintjénél.

A Charta nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy alkalmazzák az EJEE 15. cikkét – amely háború vagy más, a nemzet létét fenyegető közveszély esetén lehetővé teszi az EJEE-ben biztosított jogoktól való eltérést –, amikor a tagállamok az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (1) bekezdésében és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 72., illetve 347. cikkében elismert feladataiknak megfelelően tesznek lépéseket háború esetén a nemzeti védelem területén, illetőleg a rendfenntartás érdekében.

Az alábbiakban található azon jogok listája, amelyek e bekezdés értelmében a jelen pillanatban megfeleltethetők az EJEE-ben biztosított jogoknak anélkül, hogy az kizárná a jog, a jogszabályok és a Szerződések változásának lehetőségét. A lista az EJEE-ben foglalt jogokon kívül nem tartalmaz más jogot.

1. A Charta azon cikkei, melyeknek mind tartalma, mind alkalmazási köre megegyezik az EJEE megfelelő cikkeivel, a következők:
 - a 2. cikk megfelel az EJEE 2. cikkének;
 - a 4. cikk megfelel az EJEE 3. cikkének;
 - az 5. cikk (1) és (2) bekezdése megfelel az EJEE 4. cikkének;
 - a 6. cikk megfelel az EJEE 5. cikkének;
 - a 7. cikk megfelel az EJEE 8. cikkének;
 - a 10. cikk (1) bekezdése megfelel az EJEE 9. cikkének;
 - a 11. cikk megfelel az EJEE 10. cikkének, nem érintve azokat a korlátozásokat, amelyeknek az uniós jog alávetheti a tagállamoknak az engedélyezési szabályok bevezetésére vonatkozó, az EJEE 10. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatában említett jogát;

- a 17. cikk megfelel az EJEE kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkének;
 - a 19. cikk (1) bekezdése megfelel az EJEE negyedik kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikkének;
 - a 19. cikk (2) bekezdése megfelel az EJEE 3. cikkének, az Emberi Jogok Európai Bíróságának értelmezése szerint;
 - a 48. cikk megfelel az EJEE 6. cikke (2) és (3) bekezdésének;
 - a 49. cikk (1) bekezdése (az utolsó mondat kivételével) és (2) bekezdése megfelel az EJEE 7. cikkének.
2. Azok a cikkek, amelyek tartalma azonos az EJEE megfelelő cikkeinek tartalmával, de amelyeknek alkalmazási köre szélesebb azokénál, a következők:
- a 9 cikk az EJEE 12. cikkével azonos területre vonatkozik, de alkalmazási körét a házasság más formáira is ki lehet terjeszteni, amennyiben azokat a nemzeti jog hozta létre;
 - a 12. cikk (1) bekezdése megfelel az EJEE 11. cikkének, de alkalmazási köre európai uniós szintre is kiterjed;
 - a 14. cikk (1) bekezdése megfelel az EJEE kiegészítő jegyzőkönyve 2. cikkének, de alkalmazási köre a szakképzésre és a továbbképzésre is kiterjed;
 - a 14. cikk (3) bekezdése megfelel az EJEE kiegészítő jegyzőkönyve 2. cikkének a szülők jogainak vonatkozásában;
 - a 47. cikk második és harmadik bekezdése megfelel az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének, de a polgári jogi jogokra és kötelezettségekre vagy büntetőjogi vádakra vonatkozó korlátozás az uniós jog és annak alkalmazása tekintetében nem alkalmazható;
 - az 50. cikk megfelel az EJEE hetedik kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikkének, de alkalmazási köre kiterjed az Európai Unió szintjére a tagállamok bíróságai között;
 - végül, az Európai Unió polgárai – az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalma miatt – nem tekinthetők külföldinek az uniós jog alkalmazási körében. Az EJEE 16. cikkének a külföldiek jogaira vonatkozó korlátozásai tehát ebben az összefüggésben rájuk nem vonatkoznak.

A (4) bekezdésben található értelmezési szabály az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke (3) bekezdésének szövegén alapul és kellően figyelembe veszi a Bíróság által a közös alkotmányos hagyományok tekintetében alkalmazott megközelítést (pl. a 44/79. sz. Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1979., 3727. o.]; a 155/79. sz. AM&S-ügyben 1982. május 18-án hozott ítélet [EBHT 1982., 1575. o.]). E szabály szerint a „legkisebb közös többszörös” elvén alapuló merev szemlélet követése helyett a Chartában foglalt vonatkozó jogokat olyan magas szintű védelmet biztosító módon kell értelmezni, amely megfelel az uniós jognak, és összhangban van a közös alkotmányos hagyományokkal.

Az (5) bekezdés világosan meghatározza a Chartában megállapított „jogok” és „elvek” közötti különbséget. E különbség értelmében az alanyi jogokat tiszteletben kell tartani, míg az alapelveket be kell tartani (51. cikk, (1) bekezdés). Az alapelveket jogalkotási és végrehajtási aktusokkal lehet végrehajtani (amelyeket az Unió fogad el hatáskörével összhangban, illetve a tagállamok fogadnak el, kizárólag az uniós jog végrehajtása során); ennek megfelelően a bíróságok számára csak akkor bírnak jelentőséggel, amikor ezen aktusok értelmezésére vagy felülvizsgálatára kerül sor. Ezen aktusok ugyanakkor nem alapoznak meg semmilyen, az uniós intézmények vagy a tagállami hatóságok pozitív intézkedésére vonatkozó közvetlen igényt. Ezen aktusok ugyanakkor nem alapoznak meg semmilyen, az uniós intézmények vagy a tagállami hatóságok pozitív intézkedésére vonatkozó közvetlen igényt. Ez összhangban áll mind a Bíróság ítélkezési gyakorlatával (vö. nevezetesen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikke (2) bekezdésében foglalt „elővigyázatosság elvére” vonatkozó ítélkezési gyakorlattal: az Elsőfokú Bíróságnak a T-13/99. sz. Pfizer kontra Tanács ügyben 2002. szeptember 11-én hozott ítéletével, amely számos előző jogesetre tesz utalást; valamint az agrárjog elveit illetően a 33. cikkre [korábbi 39. cikk] vonatkozó ítéletek sorával, pl. a Bíróságnak a 265/85. sz. Van den Berg-ügyben hozott ítéletével [EBHT 1987., 1155. o.]; a piac stabilizálása elvének és a jogos elvárás elvének vizsgálata), mind pedig a tagállamok alkotmányos berendezkedéseinek az „elvekhez” való hozzáállásával, különösen a szociális jog területén. A fentiek érzékeltetésére a Charta által elismert elvekre példaként említhető a 25., 26. és 37. cikk. Egyes esetekben a Charta valamely cikke egy jogra és egy elvre vonatkozó elemet egyaránt tartalmazhat: pl. 23., 33. és 34. cikk.

A 6. bekezdés a Charta több olyan cikkére utal, amelyek a szubszidiaritás elvének értelmében a nemzeti jogokra és gyakorlatokra hivatkoznak.

Magyarázat az 53. cikkhez – A védelem szintje

E rendelkezés célja az uniós, a nemzeti és a nemzetközi jog alkalmazási körében jelenleg biztosított védelem szintjének fenntartása. Jelentősége miatt az EJEE külön említésre került.

Magyarázat az 54. cikkhez – A joggal való visszaélés tilalma

E cikk megfelel az EJEE 17. cikkének:

„Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére, vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.”